

NYHETSBRÄV

LEDAREN

Vilka lagändringar behövs för att minska risker för skuldsättning och överskuldsättning?

Varje år utsänds nära åtta miljoner nya inkassokrav i Sverige. I de allra flesta fall rör det sig om utebliven betalning av fakturor på grund av glömska, misstag eller tillfällig oförmåga att betala. Avsikten är att inkassokravet ska påverka den frivilliga betalningsviljan. Det kan också vara fråga om ovilja att betala felaktiga eller tvistiga fakturor eller ren betalningsovilja. I de senare fallen går fordringarna ofta vidare till tvist i summarisk eller vanlig process vid domstol.

Inkassokrav riktas i hög grad mot oss som privatpersoner när vi försummar att betala våra räkningar. De branscher som genererar flest fakturor i samhället (och där risken följaktligen är störst för obetalda fakturor) är:

- Bank och finans
- Handel och e-handel
- Telekomsektorn
- Energisektorn
- Bostadssektorn
- Offentlig sektor

Alla de branscher som genererar inkassokrav är mer eller mindre reglerade och beroende av rättspolitiska förutsättningar. Vissa branscher kräver tillstånd för verksamhetens bedrivande, t ex bank och finans. Utöver tillstånd krävs att verksamheten bedrivs på visst sätt, enligt särskilda rörelseregler. Alla branscher måste bedriva sin verksamhet enligt civil- och processrättsliga regler. Därtill krävs hänsyn till marknadsrättens regler (marknadsföring och reklam). Ofta finns särskilda konsumentskyddsregler att följa liksom de insolvensrättsliga reglerna är avgörande för hur skuld- och fordringsförhållanden kan avvecklas i bristsituationer.

Svensk Inkasso följer, debatterar och bildar opinion och medverkar i olika samhällsprocesser i syfte att på bästa sätt framföra sina åsikter och påverka rättsbildning och den vardagliga tillämpningen av alla dessa regler. Särskild uppmärksamhet ägnas åt:

- Banklagstiftning och inkassolagstiftning
- Civilrättslig lagstiftning om avtal, köp och fordringar
- Processrättsliga regler om hur tvister ska avgöras
- Marknadsrättslig lagstiftning om hur samhällets företag får marknadsföra sig
- Konsumentskyddslagstiftning
- Insolvens- och exekutionsrättslig lagstiftning om hur fordringsförhållanden avvecklas
- Lagstiftning om elektronisk handel, personuppgiftsskydd och andra IT-frågor

Inkassering av fordringar har mestadels varit tämligen okontroversiellt. Det är självklart för alla att det måste finnas effektiva metoder för att tillse att fordringar betalas, helst i tid, men också när betalning försenats. All inkassering bör ske med så enkla och effektiva åtgärder som möjligt. Det är alltid bättre med frivilliga betalningar och uppgörelser än att ta samhällets olika tvångsåtgärder i anspråk. Av de 28 miljarder som inkasserades under 2014 kom endast ca 4 miljoner från tvångsåtgärder via Kronofogdemyndigheten. Ca 24 miljarder betalades efter inkasso.

Alltsedan kreditmarknaden avreglerades under 1980-talet och därefter under en stark utveckling av kreditmarknaden har problembilden komplicerats. Enskilda individer/konsumenterna har fått ökade svårigheter att

betala sina skulder. Återkommande finansiella kriser från 1990-talet och framåt har ökat problemen. Individer med oöverstigliga skulder måste kunna få möjligheter till skuldavskrivning. I stort sett alla i samhället delar dessa beskrivningar. De skiljelinjer som finns i den rättspolitiska debatten gäller hur problem ska angripas. I huvudsak finns två olika spår i debatten. *Den ena linjen* kräver förändringar på snart sagt alla rättsområden som på något sätt kan påverka skuldsättningen för den enskilde i skuld. Åtgärder som föreslås kan t ex vara

- Skärp tillstånds- och tillsynskraven på dem som lämnar krediter, (näringsrättslig lagstiftning)
- Skärp kraven på hur krediter marknadsförs (marknadsrättslig lagstiftning)
- Skärp den konsumentskyddande lagstiftningen, (vissa åtgärder mot konsumenter blir t ex ogiltiga)
- Skärp den insolvensrättsliga lagstiftningen, (hjälp enskilda att få skuldavskrivning och att avveckla fordringsförhållanden)
- Skärp processlagstiftningen, (t ex för att hindra samhället att tillhandahålla effektiva processformer för att fastställa och indriva fordringar)
- Skärp civilrätten, (begränsa fordringars giltighet i tiden, t ex genom absolut preskription av fordringar efter 20 år)
- Skärp den skatterättsliga lagstiftningen, (minska t ex möjligheterna till bokföringsmässig avskrivning och skattemässig avskrivning av osäkra och/eller överlätna fordringar)

De som förespråkar dessa ändringar eller kombinationer av dem har alltså intresse av att minska enskildas skuldsättningsproblem genom att genomföra stora samhällsförändringar som hindrar skuldsättning och indrivning av fordringar över hela linjen. Alla sådana ändringar träffar hela samhället och inte endast de individer med för stora skulder. All kreditgivning i samhället kommer att påverkas.

Den andra linjen förespråkar lagändringar som i huvudsak endast påverkar de individer som har överskuldsättningsproblem, men också regeländringar som ökar möjligheterna att vidta åtgärder mot näringsidkare som inte sköter sig. En kombination av sådana lagändringar kan hjälpa den som redan är överskuldsatt och dessutom förhindra att näringsidkare med felaktigt beteende orsakar problem för nya grupper och individer. Följaktligen bör följande lagändringar komma till stånd:

- En enklare och bättre skuldsaneringslag för avskrivning av skulder hos alla individer som är överskuldsatta
- Skärpt näringsrättslig reglering av företag som inte tar ansvar för sin kreditgivning
- Skärpta marknadsrättsliga regler som hindrar oseriös och felaktig marknadsföring av krediter
- Bättre konsumentskyddsregler

Svensk Inkasso förordar den senare linjen. Ändra inte fordrings-, civil och processrätt eftersom sådana ändringar obönhörligen påverkar hela samhället och kreditmarknaden i en riktning som inte efterfrågas av 99 % av befolkningen.

RAPPORT FRÅN

Svensk Inkassos årsmöte

Svensk Inkassos årsmöte 2015 hölls återigen på Grand Hotel i Stockholm. Ordförande Claes Månsson öppnade årsmötet och tillika bolagsstämman för servicebolaget och valdes av mötet/stämman även till ordförande och sekreterare för mötet. Årsmötet avlöpte på sedvanligt sätt utan några överraskningar.

Därefter hälsades alla välkomna till den inofficiella delen av årsmötet och Claes presenterade Cecilia Tisell, STF KO och avdelningschef för Konsumentverket. Cecilia pratade om kreditgivning och skuldsättning från konsumenternas synvinkel och började med att konstatera att det skett stora förändringar på kreditgivningsmarknaden. Förut var det mest de stora bankerna som agerade kreditgivare, men nu finns det istället många olika aktörer att välja mellan.

En annan stor förändring är hur krediter marknadsförs, detta sker numera genom en mängd olika medier. Idag lånar vi också till konsumtion såsom resor o kläder. KVs uppgift är här att granska avtalsvillkor, marknadsföring och att kreditprövningen görs på

rätt sätt. KV känner en viss oro över att konsumtionskrediterna ökar kraftigt, längre avbetalningstider, lägre kreditbelopp. Två centrala begrepp inom kreditgivningsområdet är "återhållsam o måttfull" och dessa framgår av både förarbetena till

konsumentkreditlagen, KkrL och i KV:s allmänna råd. KV anser dock att begreppen håller på att urholkas. Detta har lett till att KV under förra året stämde två företag, med varierande framgång för KV.

Cecilia Tisell tog sedan upp frågan om gåvor i samband med kreditgivning – ett grepp som KV tycker är fel, men som hittills inte prövats i domstol. Marknadsdomstolen har dock sagt nej till användandet av snabbhetsargument och detsamma gäller användande av ordet "gratis". Kreditgivarna bör istället använda uttrycket räntefritt alternativt kostnadsfritt och om räntan kan variera så måste räntesatsen anges i ett spann. KV kan också konstatera att marknadsföring av kredit på faktura har ökat, någon som i och för sig är bra i grunden tycker KV. Metoden har dock vissa brister när det gäller informationsskyldighet och kreditprövning. Av KkrL framgår det att en omfattande kreditprövning ska göras och detsamma framgår även av KV:s allmänna råd. Denna skyldighet innebär bl.a. att kreditgivaren ska inhämta tillräcklig information om familjens storlek, försörjningsbörda, familjens totala ekonomiska situation, och tidigare skulder. Kreditgivaren ska beräkna utrymmet och sedan göra en bedömning av kreditvärdigheten. En felaktigt och otillräcklig kreditprövning är den vanligaste bristen vad gäller kreditgivning, tillsammans med otillräcklig information. Vid sådana brister kan KV utfärda en varning, i kombination med sanktionsavgift och i allvarliga fall kan KV besluta om att kreditgivaren måste upphöra med den aktuella krediten.

Av 23 granskade bolag under 2014, fick 20 företag en varningar för bristfällig kreditgivning och KV har i år fattat två beslut om upphörande av kredit. Domstolspraxis saknas nästan helt på området. Just nu ligger dock två mål för prövning hos förvaltningsdomstolarna.

Cecilia Tisell avslutade sedan sitt föredrag med att berätta om ett projekt som KV genomfört i en galleria. Projektet gick ut på att undersöka säljarnas och butiksinnehavarnas kunskaper om vad som gäller för marknadsföring i butik. Undersökningen visade att det tyvärr är många säljare som inte vet vilken information som ska ges till konsumenten i butiken och vilken information som konsumenten ska ha skriftligen. KV eftersöker i första hand en dialog med branschen angående bristerna, istället för att KV driver enskilda tillsynsärenden.

KV ser gärna förslag till egenåtgärder från kreditgivningsbranschen, i form av t.ex. utbildningar och en eventuell certifiering av de säljare som säljer krediter till konsument. KV arbetar också för att uttrycken "återhållsamhet och måttfullhet" ska in i själva lagtexten och att lagstiftaren inför restriktioner vad gäller möjligheten att förlänga lån. KV välkomnar också mer statistik på området och ser fram emot den utredning som har till uppdrag att bl.a. se över marknadsföringsreglerna på kreditgivningsområdet.

Claes redogjorde sedan för rykande färsk statistik från inkassobranchen och vad som pågår på lagstiftningsområdet, se separat artikel. Årsmötet avslutades med lunch tillsammans med branschfolk, politiker och tjänstemän med ett intresse för inkassobranchens uppgift och utmaningar.

Text: Maria Nyrén Ivarsson

FORUM MYNDIGHET

Ny tjänst klar hos Kronofogden - fordringsanmälan på fil till Skuldsaneringen

Som ett led i att förverkliga Kronofogdens strategi för skuldsaneringen och för att möta efterfrågan på maskinella tjänster, har tjänsten *Fordringsanmälan skuldsanering* lanserats.

Syftet är att underlätta för fordringsägare att på ett enkelt sätt anmäla fordringar. Tjänsten innebär även att uppgifterna från fordringsanmälan registreras snabbare och säkrare. Det innebär också att vi tidigare än idag kan svara på frågor från borgenärer och gäldenärer.

Den nya tjänsten kompletterar sedan tidigare maskinella tjänster för betalningsföreläggande, verkställighet, skuldrutdrag och utdrag i kreditupplysnings syfte.

Kommunikation sker på samma sätt som för våra andra tjänster mellan Kronofogden och kunden, genom Skatteverkets portal e-transport och SHS (Spridnings- och HämtningsSystemet). Transaktionsfilerna som ingår i tjänsten *Fordringsanmälan skuldsanering* har formatet XML. På Kronofogdens webb finns information om tjänsten och hur man går tillväga för att ansluta sig. <http://www.kronofogden.se/43266.html>

Inför och under framtagandet av tjänsten har kontakter och avstämningar skett med ett flertal ingivare för att säkerställa att den möter ett behov samt är enkel att ansluta sig till. Vi hoppas därför att tjänsten kommer att möta ett behov och underlätta fordringsanmälningar.

NYHETER FRÅN UTBILDNINGSSSEKTIONEN

Hänt under våren 2015

Svensk Inkasso har en aktiv utbildningsverksamhet. Under våren pågår vår populära certifieringsutbildning både i Stockholm och Göteborg. Vi har även haft premiär för en Påbyggnadsutbildning. Det är full aktivitet inför höstens planering och resultatet presenteras här nedan.

Hösten 2015

Certifieringsutbildningen är vår gedigna grundutbildning, ett 8-dagars program där vi varvar regelverken med den praktiska hanteringen av fordringar. Denna utbildning passar alla som på något sätt kommer i kontakt med kravsituationer och har arbetat med fordringsrätt. De som arbetar inom inkasobranschen får sina kunskaper befästa och möjlighet att utbyta erfarenheter med andra inom branschen. Lång eller kort erfarenhet har inte så stor betydelse men det är enklare att tillgodogöra sig utbildningen med viss erfarenhet. Deltagare som tenderar godkänt på samtliga tentamen erhåller ett certifieringsdiplom.

Certifieringsutbildningen i höst 2015 har följande datum och innehåll och genomförs på Hasselbacken konferens/hotell - Djurgården:

- Dag 1; **24 sept** Avtalsrätt/ besök av budget-skuldrådgivare
- Dag 2; **25 sept** Inkassokunskap /besök av Datainspektionen
- Dag 3; **19 okt** Kronofogde och verkställighet / besök av kronoinspektör
- Dag 4; **20 okt** Specialinkasso /presk, borgen, dödsbo, konsumentkrediter
- Dag 5; **23 nov** Obestånd / besök av kkkförvaltare
- Dag 6; **24 nov** Förhandlingsteknik/argumentation
- Dag 7; **17 dec** Process, tvist och förlikning
- Dag 8; **18 dec** Muntlig process/förhandlingsövning och avslutning

Påbyggnadsutbildningen är en 2-dagars utbildning som djupdyker i vissa av de områden som certifieringsutbildningen tar upp. Här kan innehållet variera något och tanken är också att ge mer tid till gruppdiskussion och praktiska övningar. Efter den första dagen följer ett kvällsanförande och en 3-rätters smakfull middag.

Denna utbildning riktar sig framförallt till samtliga certifierade inkassohandläggare men även till de som inom medlemsföretagen besitter en flerårig yrkeskunskap. Troligtvis har de deltagare som går denna kurs möjlighet att påverka policy/rutiner internt och kan fatta beslut avseende frågor kopplade till det som tas upp i kursen. Påbyggnadsutbildningen i höst 2015 har följande datum samt prel. innehåll och genomförs på Villa Källhagen, Djurgården.

- Dag 1; **10 nov** Inkasobranschen och aktuella juridiska /praktiska frågor
- Dag 2; **11 nov** Skadestånd, Siffror och varningssignaler, Integritet, Corp.Mindfulness

Svensk Inkasso's höstmöte kommer att gå av stapeln 8 oktober då kommer vi ha den sedvanliga fortbildningsförmiddagen också!

Hösten 2014 års certifierade i Stockholm

Samtliga kursdagar är öppna för alla som önskar, såväl medlemmar som icke medlemmar.

Vi ser verkligen fram emot vårens utbildningsdagar och hälsar alla som ställer "krav" välkomna att anmäla sig !

Väl mött
Utbildningssektionen / Marie Bråberg

NYHETER INOM REGLER, LAGSTIFTNING OCH PRAXIS

Ny inkassostatistik

Årets statistik visar att branschen i år, liksom tidigare år utsänder ca 7,9 miljarder nya inkassokrav under ett år. Ungefär 60 miljarder kr i kapitalbelopp finns inneliggande hos branschens företag för inkassering. Under 2014 inkasserades 28 miljarder kr, vilket är högsta beloppet hittills då de tidigare åren legat på ca 21-24 miljarder kr. Av de inkasserade 28 miljarderna inflyter ca 24 miljarder efter endast inkassoåtgärder, medan ca 4 miljarder kräver exekutiv tvång via Kronofogdemyndigheten. Av de 4 miljarderna kommer ca 2,5 miljarder via löneutmätning och en miljard betalas direkt på kravbrev från myndigheten. Ytterligare större belopp inkommer via skatte- och avgiftsåterbetalningar och endast drygt 300 miljoner inkommer via tvångsmässigt ianspråktagande av

egendom. Bättre underlag finns nu tillgängligt vad avser en kvalificerad bedömning av det totala antalet gäldenärer som finns registrerade i branschens företag. En realistisk bedömning är att det finns ca 8-900000 gäldenärer totalt.

Branschens företag svarar för nästan alla ansökningar om betalningsförelägganden som insänds till Kronofogdemyndigheten, under år 2014 ca 1,1 miljon. Endast 600000 av dessa ansökningar leder till utslag om betalningsföreläggande, då resten återkallas eller förs vidare till tvist. I de 600000 fastställda ärendena erläggs betalning eller nås en uppgörelse i hälften av fallen direkt efter utslag.

En ny dataskyddsförordning i EU

I EU pågår arbetet med att reformera reglerna för personuppgiftsskydd. Det nuvarande direktivet från

kunna antagas 2015-16. Inom två år måste medlemsländerna införa de nya bestämmelserna.

1995, som ligger till grund för den svenska personuppgiftslagen, PuL, är föråldrat. I stället för ett nytt direktiv (som kan leda till ny lagstiftning i respektive medlemsland), har Kommissionen föreslagit en förordning som ska gälla direkt i alla medlemsländer. Förordningsförslaget bygger på det gamla direktivet och det är mest kända frågor som föreslås få ny och skarpare reglering. Reglerna om samtycke, information och intresseavvägning/profilering väntas bli skärpta till nackdel för de företag som behandlar personuppgifter.

En viktig fråga för inkassobranchen gäller hur personuppgifter ska få behandlas i inkassoverksamhet. Nu gäller att inkassoverksamhet bedöms vara av sådan art att det är tillåtet att behandla personuppgifter utan samtycke från den enskilde, - allt annat ter sig omöjligt. Svensk Inkasso följer reformarbetet.

Parlamentet har redan tagit ställning och vill ha en än mer skärpt reglering än Kommissionen. Nu förhandlar Rådet och vissa överenskommelser har redan träffats. När Kommissionen är klar väntar förhandlingar mellan Rådet och Parlamentet eftersom ny reglering kräver att de båda är överens. En ny förordning beräknas

Förutom ändringar i sakfrågor om behandling av personuppgifter väntas betydligt skarpare regler om ansvar för de personuppgiftsansvariga företagen. Företagen kommer att ställas till svars för fel och misstag och bötesbelopp upp till en miljon Euro, eller 5 % av koncernomsättningen. Vidare införs sannolikt krav att ett ansvarigt företag måste ha väl utarbetade och skriftligt dokumenterade policys för all personuppgiftsbehandling och att all hantering är beskriven och kontrollerbar. Ett företag måste ha en intern organisation för hantering och kontroll av personuppgiftsbehandling kommer att krävas. Krav på genomförande av åtgärder för riskanalys och compliance införs, liksom krav på extern revision av behandling av personuppgifter vid företaget. Återkommande genomarbetning av alla åtgärder vart annat år blir sannolikt beslutat. Nya krav införs på att alla IT- system ska byggas inte bara för de affärsmässiga behov av personuppgiftsbehandling som finns i företaget; systemen ska byggas och anpassas särskilt så att tekniska och organisatoriska metoder/procedurer för management av personuppgifter under hel livscykel säkerställs, liksom att åtkomst begränsas till "need to know" för alla upptänkliga behandlingsändamål.

Snabbåtgärder för omedelbart giltiga beslut av KO

Regeringskansliet föreslår i departementspromemorian Ds 2015:24 att Konsumentverkets beslut om förbud för en näringsidkare att lämna krediter ska kunna gälla omedelbart, (utan hinder av ev. överklaganden).

Lagändring föreslås träda i kraft den 1 mars 2016. Förslaget har sin grund i att domstolarna i pågående ärenden bedömt att besluten idag inte gäller om de är föremål för prövning i domstol efter överklagande.

Utredningen om åtgärder mot fakturabedrägerier

Fakturabedrägerier är ett allvarligt samhällsproblem. Regeringens utredning ska presentera ett betänkande senast den 1 september 2015. Utredningen visar att fakturabedrägerier är ett betydande problem. Två olika metoder dominerar, nämligen dels utsändande av rena bluffakturor där någon vara/tjänst inte finns, dels bedrägerier med påståenden om ett ingånget avtal. Rena bluffakturor betalas mycket sällan, medan betalning är vanligare vid påståenden om ingångna avtal. Det är mycket ovanligt att bedragarna går vidare med ytterligare påtryckningsmedel eller konsekvenser.

Rädsla, misstag och enkelhet är de vanligaste förklaringarna till att krav faktiskt betalas.

Utredningen pekar på att avtalslagens bestämmelser är tillräckliga men inte enkla att tillämpa. Domstolspraxis saknas till stor del. Det kan vara svårt för den drabbade att avgöra hur bevisningen kommer att värderas i en domstol när påståenden om avtal ställs mot varandra. En samlad rättsutveckling vore önskvärd. Det ter sig svårt att finna ensidiga lagstiftningsåtgärder som kan avhjälpa problemen.

Översyn av Utsökningsbalken, direktiv 2014:127, Ett modernt utsökningsförfarande

Utredningen ska överväga en rad frågor, t ex:

- Förbättrad kvalitet på utredningar av gäldenärens tillgångar
- Löneutmätningens institutet
- Gäldenärens beneficium
- Avhysningar
- Bör exekutionsrättslig praxis kodifieras?
- Vissa exekutionstitlar bör ses över t ex förvaltningsbeslut och beslut av enskilda rättssubjekt
- Samverkan mellan Kfm och andra myndigheter (tull, polis, m fl)
- Materiell och formell processledning för Kfm i utsökningsmål
- Exekutiv försäljning och redovisning av influtna medel

I en reviderad promemoria föreslår regeringen att förslaget till lagändring även ska träffa förmedling av konsumentkrediter.

Utredningen överväger bland annat att tydliggöra hur gäldenärsutredningarna ska genomföras, hur utredningsbesluten ska dokumenteras, kommuniceras och kunna överklagas. Exekutionstitlarna kan komma att förändras och regleringen om hantering av a-mål och e-mål övervägs. Förbehållsbeloppen vid löneutmätning bör sannolikt samordnas med riksnormen för försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen.

Datainspektionens tillsynsbeslut med långtgående föreskrifter gällande kostnadsspecifikation i inkassokrav

Datainspektionen har lämnat föreskrifter till ett antal inkassobolag att i inkassokravet specificera de belopp som fordras i ersättning för faktureringsavgift och andra administrativa avgifter som uppkommit i avtalsrelationen mellan borgenären och gäldenären. Svensk Inkasso har för de aktuella bolagen överklagat besluten till Förvaltningsrätten som i dom fastställt Datainspektionens beslut.

Bolagen har via branschföreningen överklagat Förvaltningsrättens dom och i huvudsak framhållit följande.

Det kan inte råda någon tvekan om att bestämmelsen i inkassolagen endast reglerar kostnader som uppkommit i samband med inkassering av en fordring och inga andra kostnader. Lagstiftningstekniken stöder denna tolkning. En jämförelse kan göras med hur räntekraven regleras. Här finns särskilda bestämmelser som klargör hur ränta ska specificeras om ränta yrkas både för förfluten tid och för tid från det att inkassokrav framställts. Hade lagstiftaren avsett att det med begreppet kostnader skulle avses kostnader såväl för förfluten tid som för kostnader som uppkommit efter inkassokravet hade detta angetts på samma sätt som för räntekrav. En jämförelse kan också göras med hur begreppen "kapital, ränta och kostnader" används och uppfattas av domstolar och av Kronofogdemyndigheten i olika processuella sammanhang. Inte någonstans har det föresvävat de rättsliga instanserna att bedöma annat som kostnader än kostnaderna i målet.

Härutöver gäller att bokföringslagen, se 5 kap 7 §, stadgar vilka uppgifter som ska återfinnas i en verifikation (faktura) som ska ligga till grund för bokföring. Det saknas krav på sådan detaljeringsgrad som avses i det överklagade beslutet. I lag om betalningsföreläggande och handräckning liksom i förordning om ersättning för kostnader i mål om betalningsföreläggande eller handräckning hos

uppgifter om det förhållande fordringen grundar sig på, inte alls avser att ställa särskilda krav på att avgifter och kostnader ska specificeras särskilt. Det framgår tydligt i specialmotiveringen till den aktuella bestämmelsen att "[det] innebär inte att det krävs några detaljerade uppgifter i detta hänseende. Det fordras dock att gäldenären i själva kravbrevet eller i en handling som fogas vid kravbrevet får sådana uppgifter om grunden för fordringen att han kan identifiera den fordran som avses", se sid 146-147 i prop. 1980/81:10.

Vad härefter gäller begreppet "administrativa kostnader" används detta av Förvaltningsrätten som om begreppet vore lagdefinierat, vilket inte är fallet. Bolagen har i överklagandet till Förvaltningsrätten klargjort att med begreppet kan avses kända och (hittills) okända avgifter av allehanda slag och ca tio olika sådana avgifter har exemplifierats. Det saknas varje skäl att anta att den aktuella bestämmelsen kräver en precisering i inkassokravet av alla dessa avgifter. Den föreskrift som är föremål för prövning är således också orimligt utformad eftersom det inte ens är möjligt att förutse vilka preciseringar som skulle kunna krävas i en framtid.

Bolagen vill för tydlighets skull något redogöra för vilka följer föreskriften skulle få om den skulle prövas laglig. Ett stort inkassoföretag har tiotusentals uppdragsgivare (borgenärer) för vilkas räkning inkassokrav framställs. Alla dessa tiotusentals borgenärer erbjuder i sin tur ett avsevärt antal olika tjänster och produkter under olika avtalsvillkor där dessa i varierande utsträckning innehåller bestämmelser om vilka administrativa avgifter som ska utgå för den kund som önskar tjänsterna/produkterna. Det är alltså fråga om vad som överenskommit mellan avtalsparterna och har inte alls samband med vilka kostnader som kan uppkomma vid inkasso. Det är inte möjligt för borgenärerna att till sitt inkassoföretag överföra all

Kronofogdemyndigheten framgår vad som avses med kostnader. Det måste bedömas som utslutet att kostnader ska definieras på olika sätt i avtalsskedet, inkassoskedet och slutligen i det processuella skedet. Datainspektionens beslut innebär att högre krav ska ställas på detaljeringsgrad i inkassoskedet än de krav som ställs i faktureringskedet respektive i processuellt sammanhang. De nu aktuella "administrativa avgifterna" faller inte in under begreppen kostnad (varken inkassokostnad eller kostnad i målet) och måste följaktligen betraktas som en del av det kapitalbelopp som tillkommer borgenären enligt avtal. Det står också klart att de bestämmelser som infördes år 1981 där det klargörs att ett inkassokrav ska innehålla tydliga

denna information när en faktura inte betalats, lika lite som det är möjligt för ett inkassoföretag att ta emot denna information. De systemförändringar som skulle krävas i dels borgenärernas reskontra- och faktureringsystem, dels i system för överförande av information till inkassoföretagen och slutligen i inkassoblagens system för hantering av fordringarna i inkassoskedet skulle vara av enorma omfattningar till kostnader som kan uppskattas till flera miljoner i varje enskilt företag. Det framstår som orimligt att ålägga alla dessa företag betungande förpliktelser som inte står i proportion till vad som skulle kunna uppnås, (särskilt mot bakgrund av att det slags preciseringar som nu är i fråga inte framställts av gäldenärerna i inkassoärenden).

HD om kostnader för umgänge

Högsta domstolen har i mål nr Ö 2964-14, beslutat att en förälder som står under löneutmätning vid bestämmandet av förbehållsbeloppet ska tillgodoräkna sig kostnader för umgänge med barn som inte varaktigt bor hos gäldenären.

Ett schablonmässigt belopp bör tillgodoräknas gäldenären vid bestämmandet av förbehållsbeloppet. Kronofogdemyndigheten har i sin tur tolkat avgörandet så att ett schablonbelopp om 40 kr per dag och barn bör tillgodoräknas gäldenären.

Omfattas personuppgiftshantering vid bakgrundskontroller av undantagsregel i PuL?

Högsta förvaltningsdomstolen, HFD, har avgjort två intressanta mål vad gäller en bestämmelse i personuppgiftslagen, PuL. Frågan var om tjänsten bakgrundskontroller, som utfördes av de två i målen aktuella bolagen, kunde falla in under den undantagsregeln som finns i 5 a § första stycket och som avser ostrukturerat material. De aktuella personuppgifterna behandlades och sparades digitalt i en word-fil och materialet ingick inte i eller utgjorde en del av ett mer kvalificerat dokument- eller ärendehanteringssystem.

Av den aktuella bestämmelsen i PuL framgår det att bedömningen om bestämmelsen är tillämplig kan beskrivas som en prövning i två steg. Först ska avgöras om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en samling av personuppgifter som har strukturerats. Därefter ska det avgöras om strukturen påtagligt underlättar sökning efter eller sammanställning av personuppgifterna.

HFD konstaterade först att det inte spelar någon roll vilken typ av personuppgifter som behandlas eller i vilket medium de förekommer. Det är inte heller avgörande om de aktuella bolagen bedriver en verksamhet som innefattar en omfattande och systematisk kartläggning av bakgrundskontroller. Det avgörande är i stället hur materialet har strukturerats. HFD påpekade också att varken lagtexten eller förarbetena ger någon närmare vägledning vad gäller

tolkningen av uttrycket "en samling av personuppgifter som strukturerats". I de aktuella fallen hade personuppgifterna tagits in i digitala dokument och behandlats under särskilda rubriker såsom personalia, brottmål, ekonomi och bolagsengagemang. Ett sådant dokument utgör därför en samling av personuppgifter som har strukturerats, menade HFD.

Vad gäller steg två i den aktuella bedömningen av 5 a § första stycket PuL konstaterade HFD att inte heller här finns det någon vägledning i lagtexten. Däremot raddar förarbetena upp tre exempel på sådan strukturering av personuppgifter som är avsedd att undantas, t.ex. att filer, mappar eller kataloger i datorns filsystem namnges med hjälp av personuppgifter. HFD ansåg att personuppgifterna endast var strukturerade på så sätt att de var listade i enkla digitala dokument i ordbehandlingsprogram. Datorteknikens fördelar har således visserligen utnyttjats, men inte i fråga om strukturering i förhållande till manuell hantering, menade HFD.

Därför kan inte personuppgifterna anses ha strukturerats för att påtagligt underlätta sökning efter eller sammanställning av personuppgifter och de aktuella bolagens behandling av personuppgifterna omfattades därför av undantagsregeln i 5 a § första stycket PuL, ansåg HFD.

Ordet ”framtil” och äganderättsfrågan har prövats i två parkeringsmål

En parkeringsanmärkning hade utfärdats för en bil tillhörande ett bolag och på själva parkeringsanmärkningen fanns anteckningen ”P-skiva ej väl synlig/saknas”. Polisen ansåg att ordet ”framtil” som står angivet i trafikförordningens bestämmelse skulle tolkas så att parkeringsdosan skulle vara placerad innanför bilens vindruta, synlig genom vindrutan, något som parkören bestred. Högsta domstolen, HD, började med att konstatera att det inte framgick av den aktuella bestämmelsen vad som innefattades i uttrycket ”framtil” i eller på ett fordon. Rent språkligt kan ordet ”framtil” betyda såväl ”på framsidan” som ”i främre delen”, ansåg HD. Vidare menade HD att när bestämmelsen tolkades så måste den enskildes intresse beaktas såtillvida att inte utrymmet för att ta ut avgift går utöver vad som kan anses vara den naturliga innebörden av ordalydelsen. Dessutom ska bestämmelsen tolkas på ett sätt som tillgodoser intresset av att kontrollen av att parkeringsbestämmelserna följs kan ske på ett rationellt sätt. Båda dessa intressen talar för en tolkning som är klar och lätt att tillämpa för den som parkerar och för den som utför kontrollen, konstaterade HD. Att tolka uttrycket såsom polismyndigheten anfört var visserligen praktiskt menade HD, men innebar ett krav som inte kunde utläsas av bestämmelsen. Att skivan placerats vid en ruta i någon av de främre dörrarna uppfyllde därför kravet på att parkeringsbeviset ska vara placerat framtil, ansåg HD.

Det andra målet handlade om en kontrollavgift som utfärdats den 14 december 2011 för en olovlig parkering på privat mark kl. 01.31–02.51. Samma dag kl. 15.09 omhändertogs bilen för skrotning av företrädare för Stockholms stads trafik- och renhållningsnämnd. Den bedömdes då vara ett fordonsvrak. Staden antecknades i vägtrafikregistret som ägare av bilen från och med den 14 december 2011. HD skulle alltså ta ställning till om staden var ansvarig för kontrollavgiften trots att någon annan ägde bilen vid den tidpunkt då den var

olovligt parkerad. Vidare var frågan om det i så fall var uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift från staden, eller om betalningsansvaret skulle jämkas. HD började med att konstatera att enligt gällande rätt är fordonets ägare den som vid tiden för den olovliga parkeringen var antecknad som ägare i vägtrafikregistret, eller som senare har antecknats som ägare vid tiden för överträdelsen. Vid ägarbytet ska detta anmälas och förvärvaren ska registreras som ägare från och med den dag som anges i anmälan. Vidare finns det regler som ger kommunen en rätt att flytta ett fordon om det är ett fordonsvrak. I samband med en sådan flytt blir kommunen ägare till fordonet, anförde HD. Vidare konstaterade HD att vid ett ägarbyte är den nye ägaren ansvarig för kontrollavgifter för olovlig parkering av fordonet som sker från och med den dag som anges i anmälan för registrering. Det innebär att den nye ägaren kan bli ansvarig för en kontrollavgift som har påförts fordonet innan äganderätten faktiskt övergick – ett förhållande som inte berörts i förarbetena, påpekade HD.

HD menade att ordalydelsen i 7 § lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering inte ger utrymme för något undantag för situationer var aktuellt i detta fall. Ett sådant undantag skulle också komma i konflikt med ändamålet att skapa ett enkelt system. Staden är därför i egenskap av registrerad ägare ansvarig för kontrollavgiften. Inte heller fanns det några mer allvarliga oförutserbara omständigheter som kunde åberopas av staden som stöd för att kontrollavgiften som anses som uppenbart oskälig. Inte heller jämkning med stöd av 36 § avtalslagen var aktuell här, ansåg HD. Slutligen konstaterade HD att resultatet av domstolens bedömning skulle kunna framstå som mindre rimlig och att detta åligger lagstiftaren att i så fall föreslå lagändringar.

Källa: Källa: Beslut från Högsta domstolen, 12 november 2014, mål nr Ö 4556-13 och Högsta domstolens dom, 18 mars 2015, mål nr T 4924-13

NOTISER

Hallå konsument – ny upplysningstjänst

I slutet av mars öppnade en ny upplysningstjänst med namnet Hallå konsument. Det är tolv myndigheter – bl.a. Konsumentverket och Finansinspektionen – som tagit fram tjänsten som erbjuder oberoende och lättillgänglig information till konsumenter om frågor före och efter köp. Syftet med tjänsten är att skapa ett

Försök att förhindra missbruk av offentlighetsprincipen

Kalmar tingsrätt är en av de tingsrätter som nu försöker förhindra missbruk av den del av offentlighetsprincipen som ger oss medborgare rätt att begära ut offentliga handlingar. I fortsättningen kommer därför handlingar lämnas ut till allmänheten enbart i pappersformat. Ett av

stöd som är tillgängligt för alla, oavsett var man bor i landet. Tjänsten är webbaserad men det finns också möjlighet att nå den via telefon.

Pressmeddelande Finansinspektionen 31 mars 2015

Antalet ID-stölder ökar kraftigt

Kreditupplysningsföretaget UC varnar nu för att antalet identitetsintrång ökat lavinartat det senaste året. Under 2014 registrerade UC 9933 stycket bedrägerispärrar – en ökning med 48 % jämfört med 2013.

UC har på sin hemsida publicerat ett antal varningstecken när det gäller identitetsintrång såsom att man erhåller en omfrågandekopia där du inte känner igen namnet på den som ställt frågan eller om du får fakturor och inkassokrav för varor och tjänster som du inte har beställt.

Källa: www.uc.se

Datainspektionens kritik ger bättre molnavtal

Datainspektionen, DI, riktade förra året kritik mot Simrishamns kommun vad gäller användandet av Google Apps for Education i sin grund- och gymnasieskolverksamhet. Framför allt avsåg kritiken det avtal som kommunen ingått med Google. DI har nu granskat avtalet igen efter att en del ändringar gjorts i detsamma och konstaterar i sitt beslut att de tidigare påtalade bristerna nu är åtgärdade. DI ansåg bl.a. att det saknades tydlig information vem som var personuppgiftsansvarig och att de var personuppgifter som lagrades i molntjänsten hade rätt att få information om det samt information om möjlighet till rättning.

Datainspektionen har alltså inga invändningar mot det avtal som Simrishamns kommun nu tecknat med sin molntjänstleverantör Google. DI är dock noga med att poängtera att detta beslut inte innebär att det är fritt fram att använda molntjänster ur ett integritetsperspektiv. Varje organisation som står i startgroparna för att använda någon form av molntjänst måste göra en laglighetskontroll och en risk- och sårbarhetsanalys.

Källa: *Datainspektionens beslut daterat 2015-03-16, diarienummer 2633-2014*

skälen till att flera tingsrätter inför denna rutin är det s.k. Arbogamålet från 2008 där hela förundersökningen om mordet på två små barn plockades ut i digital form och lades ut på nätet. Dock kommer medierna även i fortsättningen kunna få ut handlingar i digital form.

Källa: *Integritet i fokus, Datainspektionens tidning, nr 1/2015*

Åtstramning av utdrag ur belastningsregister

I en utredning – som initierats av Arbetsmarknadsdepartementet – föreslås en ny lag som förbjuder arbetsgivare att kräva att en arbetssökande visar upp ett utdrag ur belastningsregistret. Dock görs undantag för ett fåtal situationer där det i annan lag finns stöd för denna åtgärd, t.ex. arbetssökande inom barnomsorgen. Påföljden för brott mot denna lag föreslås bli skadestånd för arbetsgivaren.

Datainspektionen som yttrat sig över förslaget är positiva och menar att detsamma innebär en klar förbättring vad gäller en arbetssökandes integritetsskydd. Dock kommer inte den föreslagna lagen åt internetbaserade tjänster såsom Lexbase eftersom detta företag sammanställer information med stöd av ett s.k. utgivningsbevis och skyddas där med av yttrandefrihetsgrundlagen.

Källa: *Regeringens hemsida www.regeringen.se, Integritet i fokus, Datainspektionens tidning, nr 1/2015*

Lättnader för företagens rapporteringsskyldighet på väg?

I en 455 sidors lång utredning har näringsdepartementet tittat på möjligheten för företag att endast behöva lämna uppgifter till statliga myndigheter en gång och till ett och samma ställe. Utredningen har tittat på de tekniska förutsättningarna för att få till stånd ett sådant system och hur en sådan samordning ska kunna organiseras. I uppdraget har även ingått att hur en god och enhetlig beskrivning av uppgiftskraven i ett uppgiftskravsregister kan vidmakthållas. Det är inte helt lätt att tillgodogöra sig denna utredning.

Källa: *Näringsdepartementet, Uppgiftslämnarservice för företag, SOU 2015:33, mars 2015*

Förslag om ändringar i lag om elektronisk kommunikation

Av lag om elektronisk kommunikation, LEK, framgår det att leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska lagra vissa uppgifter som genereras eller behandlas i samband med att sådana tjänster tillhandahålls, i syfte att kunna användas vid brottsbekämpning. I en utredning från

Justitiedepartementet föreslås nu en del förändringar i LEK. Vidare finns den s.k. inhämtningslagen som reglerar Polismyndighetens, Säkerhetspolisens och Tullverkets möjligheter att få tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation i sin

underrättelseverksamhet. Utredningens uppgift har varit att kartlägga och utvärdera hur LEK har tillämpats att eventuellt föreslå vissa förändringar för att stärka rättssäkerheten och skyddet för den personliga integriteten. Utredningen presenterade i mars i år sina slutsatser och förslag till förändringar. När regeringen kan tänkas lägga fram en proposition är oklart.

Källa: Justitiedepartementet, Datalagring och integritet SOU 2015:31, mars 2015

FI fokuserar på konsumentskyddet på finansmarknaden

Finansinspektionen, FI, konstaterar i sin Konsumentskyddsrapporten att prioriterade områden där konsumentskyddet behöver stärkas t.ex. är rådgivning om finansiella produkter och pension. FI menar att konsumenter på finansmarknaden ställs inför många svåra beslut och har ett behov av saklig och objektiv finansiell vägledning för att kunna göra ett genomtänkt val. FI har i sin tillsyn sett stora brister i hur företagen hanterar de intressekonflikter som uppstår när den finansiella rådgivningen till stor del finansieras av provisioner och anser därför att dagens regler inte ger konsumenterna ett tillräckligt gott skydd. FI förespråkar därför att ett provisionsförbud införs och som då ska omfatta all finansiell rådgivning, oavsett vilken typ av företag som utför rådgivningen.

FI har även sett brister i hur företagen informerar om pensionsprodukter och har därför verkat för en branschöverenskommelse för att konsumenten ska få en tydligare och mer jämförbar information vid flytt av pension. Konsumenterna måste också kunna lita på de produkter som de köper, framhåller FI och detta innebär att beskrivningarna av produkterna ska vara rättvisande och inte vilseledande. Fondbolagen har av FI uppmanats att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Källa: Pressmeddelande Finansinspektionen den 12 maj 2015

Nu utredning om lösöreköp och registerpant

För att en köpare av en vara ska få skydd mot säljarens borgenärer krävs att varan har överlämnats till köparen - den s.k. traditionsprincipen. Ett alternativ är att registrera köpet hos Kronofogdemyndigheten enligt lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

(lösöreköplagen). Själva köpeavtalet är alltså enligt gällande rätt inte tillräckligt. Sedan 2002 gäller dock på konsumentområdet att köparen får skydd mot säljarens borgenärer i och med avtalet, alltså en avtalsprincip, se 49 § konsumentköplagen (1990:932).

Nu har en utredning haft i uppdrag att bl.a. titta på om det finns långsiktiga och påtagliga samhällsekonomiska fördelar att införa en ordning som innebär att en köpare av lösöre får skydd redan genom köpeavtalet. Utredningen konstaterar vad gäller denna fråga att effekterna av förslagen på utmättningsförfarandet blir begränsade.

Konkurshanteringen kan dock tänkas bli svårare i vissa fall, men generellt bedöms även här effekterna av en övergång till avtalsprincipen och nya regler om panträtt genom registrering bli begränsade. Utredningen förordar därför en övergång till avtalsprincipen.

Källa: Justitiedepartementet, Lösöreköp och registerpant, SOU 2015:18, mars 2015

Ännu en utredning i integritetens tecken

Justitiekansler Anna Skarhed ska utredare frågor kring förstärkt skydd för den personliga integriteten t.ex. genom att titta på möjligheten att i högre grad samla tillsynen över personuppgiftsbehandling hos en och samma myndighet. Utredaren kommer också att arbeta med frågor för Sveriges del med anledning av EUs kommande reformering av dataskyddsregleringen. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 januari 2016.

Källa: Pressmeddelande Justitiedepartementet 10 mars 2015

DI granskar Google

Datainspektionen, DI har nu inlett en granskning av hur Google hanterar "rätten att bli glömd", d.v.s. möjligheten att få sökresultat borttagna. Stödet för denna rätt framgår av en dom från EU-domstolen i maj förra året och som alltså gör det möjligt för personer att begära att sökmotorer som Google tar bort resultat för sökfrågor som innehåller deras namn i fall resultaten är oriktiga, irrelevanta eller överflödiga. Denna dom gäller även andra sökmotorer än Google.

Google tagit sedan domen avkunnades taget emot ca 7 500 begäranden från svenskar om att ta bort uppgifter. En del av de personerna har inte fått sina uppgifter borttagna och har därför lämnat in klagomål till DI. Med anledning av dessa anmälningar har DI nu valt ut ett antal av dessa för granskning. Även andra EU-länder kommer att genomföra liknande granskningar.

Källa: Pressmeddelande från Datainspektionen, 26 maj 2015

Referensränta

Räntedag

080701	4,50%
090101	2,00%
100101	0,50%
100701	0,50%
110101	1,50%
110701	2,00%
120101	2,00%
120701	1,50%
130101	1,00%
130701	1,00%
140101	1,00%
140701	1,00%
150101	0,00%

Svensk Inkasso är en ideell förening med styrelserepresentanter från medlemsföretagen förutom ordföranden som är advokat och verksam som affärsjurist. Föreningens målsättning är att tillvarata medlemsföretagens, branschens och borgenärernas intressen i inkassofrågor, samt att vidmakthålla och vidga utbytet mellan medlemsföretagen och andra branschens aktörer i näringsliv och förvaltning. Läs mer om föreningen och dess verksamhet [här](#)

Inkassokostnader:

Inkassokrav 180:-

Arvode bf 380:-

Arvode avhysning 420:-

Avisering 60:-

Avgifter:

Bf-ansökan 300:-

Verkställighet 600:-

Stämningsansökan 900:- (under ett halvt basbelopp)

Stämningsansökan 2800:- (över ett halvt basbelopp)

Konkursansökan 2800:- (gäller ej egen ansökan)

Basbeloppet:

2015 44.500:-

Svensk Inkasso

Vasavägen 78-80 Tel: 08-731 43 90

Box 10022, Fax: 08-731 43 99

181 10 Lidingö E-post: kansliet@svenskinkasso.se

Avregistrera mig från detta utskick

Producerat med Epostservice.se